

zadeli so na sovražnikove zadnje oddelke in vjeli več sto sovražnikov.

Njegovo Veličanstvo dobili so od poveljnika 5. armade sledečo udanostno brzojavko:

„Velesrečen prosim Vaše c. in kr. Apostolsko Veličanstvo na dan končanega 66. leta Vašega Veličanstva slavne vlade najudanejšje čestitke 5. armade ter najudanejšje poročilo k nogam položiti, da so danes vojaki 5. armade mesto Belgrad v svojo last zavzeli.“

Frank, general infanterije.

(S tem je torej srbska prestolnica v naših rokah. Velikanski moralni pomen te zmage, ki se je izvajala ravno na praznik 66. letnice našega cesarja, imel bode gotovo najugodnejše posledice.)

Austrija se vojne še ni naveličala.

Oficijozni „Fremdenblatt“ zavrača razpravljanje francoskih in ruskih listov, ki trdijo, da si posebno Ogrska želi miru in da je obisk grofa Tisze v nemškem glavnem stanu s tem v zvezi. Narobe je res, da so vsi narodi in vsi stanovni monarhije požrtvovalno in trdno odločeni, vztrajati v vsiljenem jim boju do konca. „Fremdenblatt“ opozarja na sijajno manifestacijo te bojevitosti povodom podpisovanja vojnega posojila ter na zadnje sklepe ogrskega državnega zbora. „Mi želimo miru, res, kakor smo vedno želeli živeti v miru, toda le miru, ki bo trajen in za naš razvoj in interese varen. Prebivalstvo monarhije je odločeno, izvajati boj z vso energijo do zmagovitega konca, kajti ono je prepričano, da je ta vojna potrebna in pravična, kakor le more biti.“

Vse srbske armade tepene.

K.-B. Dunaj, 1. decembra. Od južnega bojišča se uradno poroča: 1. decembra:

Na južnem bojišču našel je nadaljni oddelek bojov svoj zmagoviti konec. Sovražnik, ki se je končno z vsemi svojimi bojnimi močmi vzhodno od Kolubare in Ljika skozi več dni trdovratno upiral ter je opetovano poskušal, zaprečiti celo ofenzivo, je na vsej liniji premagan in v nazadovanju. Doživljal je nanovo občutne izgube. Na bojnem polju pri Konatici samem našli so naši vojaki okroglo 800 nepokopanih mrličev. Istotako pomenijo mnogoštevilni vjetniki in materijalne izgube znatno oslajbljenje nasprotnika. Od začetka zadnje ofenzive sem napravili smo čez 19.000 vjetih in zaplenili 47 strojnih pušk, 46 kanonov ter mnogo drugega materijala.

Ruski napad na Przemysl odbit.

K.-B. Dunaj, 1. decembra. Uradno se danes opoldne razglša:

Na naši fronti v zahodni Galiciji in na Rusko-Poljskem vladal je v splošnem tudi včeraj mir.

Pred Przemyslom bil je sovražnik pri poskusu, približati se severnim prednim postojankam trdnjave, s protinapadom posadke nazaj vržen.

Boji v Karpatih trajajo naprej.

Namestnik generalštabnega šefa: v. Höfer, generalmajor.

Slovo od Przemysla.

Vojni poročevalec „Berl. Tageblatta“ poroča z dne 10. novembra: Oni dan, ko sem dobil povelje, da naj se vrnem v glavni stan — bil je mrzel vetroven novemberski dan — sem se odpeljal v avtomobilu še enkrat z letališča proti Radymnu in Jaroslavu. Od Medyke sem so tulili že ruski topovi, z letališča sta se odpravljali na vozovih obe letalski stotniji, ena na cesti proti zahodu, druga v Przemysl, ki je ležal v

megli doline Sana. Od južne fronte so se vračale trdnjavske havbice, ki so jih bili prepeljali iz nezaposlenih zahodnih fortov na bojišče. Zavite v rjuhe, kakor da bi jih zeblo, so se prizibale. Na cestah proti zahodu se je okorno pomikal tren 3. armade.

Krog in krog v velikem loku zakopi, iz katerih so bili Rusi vrženi in v katere so se sedaj vrnili. Jarki so ozki in globoki, da lahko vojak v njih stoji ter v presledkih z vejami in zemljo zakriti. Tu sem se zarijejo vojaki kakor v posteljo. Ruski čestniki imajo bolj zadaj večje luknje, krite z deskami.

Dvesto korakov od ruskih jarkov označujejo majhne ploske luknje pozicije naših, ki so se v rojih približali. Kako nepopolna in neokretna so še ta kritja! Bolj zadaj proti trdnjavski črti pa je danes že popolnoma drugače. Onkraj predstraž in straž se prične vrsta novih utrdb, ki so vzrastle te dni. Sprednja stran proti sovražniku je videti, kakor s travo obrasel griček. Naprej je šlo ob gozdnem obrunku, nič kot jesensko listje od spredaj, pa tudi to je le kulisa. Na borih so pripravljena stojišča za opazovalce, pod listjem se skrivajo topovi. Nizke stavbe, luknje, jame povsod na naši poti, stanovanja v njih in delavnice, tu kovači, kleparji, tesarji, peki, mesarji, čevljarji, krojači, kjer je dosti kritja, so stanovanja nad zemljo, kjer je polje spredaj odprto se skrijejo v zemljo, samo dimniki se dvigajo iz njih: Vmes križi na grobovih padlih tovarišev.

Za katoliško in pravoslavno cerkvijo v Zuvavici, ki imata zvonik in kupolo odrezano, za vasio, v kateri so hiše izpremenjene v vojašnice in bolnišnice, groze topovi. Še enkrat se hočejo Rusi tu poskusiti. Tam pred onim fortom, ki ga je mogoče le slutiti, je ležalo mnogo tisoč ubitih Rusov.

V dolini se je zasvetil Przemysl. Ko pa smo se pripeljali v mesto, so bile prodajalne zaprte in vse je napravilo žalosten vtis. Na oglah so bili nabiti rumeni lepaki: Poziv okrajnega glavarstva na civilno prebivalstvo, ki ni bilo porabno za vojaško službo, da naj zapusti trdnjavo. Samo obrtniki, gostilničarji in kavararji so ostali. Ostale so spravili na Moravsko. Komisarji so hodili od hiše do hiše in se prepirali, ali so preskrbljeni ostali z živili za 3 mesece. Na cestah so aretirali orožniki rusinske delavce in židovske begunce in jih odpeljali na kolodvor. Velike hiše so pretvorjene v bolnišnice, v avtomobilih, vozovih, omnibusih so vozili ranjence na kolodvor.

Zopet se je oglasila vojna. Trdnjava je dobro preskrbljena z živili. Na kolodvoru stoje celi vlaki z moko, drugimi živili in prepečencem. Nekatera živila pa so silno draga: liter mleka stane 1 K, kg surovega masla 7 K, kg salam 8 K, liter ruma ali žganja 9 K, škatljica vžgalic 1 K, škatlja čokolade 9 K.

Zapustili smo Przemysl s sanitetnim vlakom ter se odpeljali brez luči v noč. Nekje je divjal boj. Prišli smo mimo skupin vojakov ob ognjih. Dospeli smo končno na Ogrsko.

Črtica z južnega bojišča.

Črnovojnik, ki se je vrnil z južnega bojišča, nam piše med drugim:

„Pred splošnim naskokom, okrog 9. zjutraj, smo čakali v nekem jarku na povelje, da udarimo naprej. Razporeženje nas črnovojnikov je bilo razmeroma dobro in prav nič se ni poznalo, da ima marsikateri izmed nas že četrti križ na hrbtu.“

Zapalil sem si zadnjo cigareto — slike mojih dragih so se še enkrat pojavile kot kinofilm pred mojim očmi, nato kratko rezko povelje in — čez pol ure smo bili na cilju.

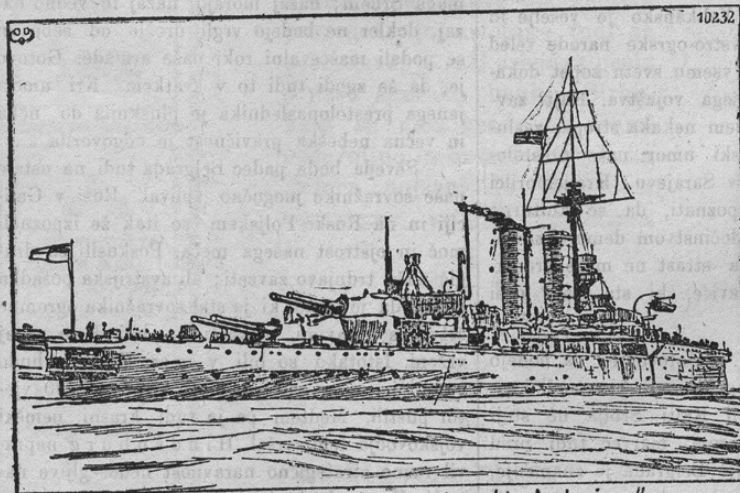
Mila nam majka, kakšen trenotek je bil to! Prsa so se širila, oči napele — dlan je puško trdo objela — in završala je naša stotnija kot hudournik na levo v šumo, kjer so že drdale mrtvaške raglje. Prišedši na parobek gozda, se je odprla pred nami mala planjava, 2000 metrov v kvadratu, na kateri je bilo par gorskih hišic in ovčjih hlevov. Nasprotnik je bil neviden — bil je čez glavo vkopan — obsopal nas je z raznim streljivom kar na debelo. Koncert se je pričel! K sreči so frčale kroglice previsoko in v prvem hipu ni bilo presenečenja. Tekom popoldneva smo bili že prav blizu okopov, ko je nasprotnik razvil vso svojo energijo proti nam.

Granate so sikale ter eksplodirale v raznih disonancah v zraku in med nami, strojne puške niso mirovale, a puškinih krogel raznih kalibrov je padalo nebroj. Za izpremembo smo uprizorili bajonetni naskok s frenetičnimi „Ura!“-klici. Moja suknja je bila že na več krajih preluknjena, tudi par šrapnelskih zrn, debelih kot lešnik, me je udarilo, vendar brez posebnih posledic.

Medtem smo spremenili fronto, kar ni bilo za nas baš ugodno, ker smo na mah izgubili več svojih dragih tovarišev in ko je legel mrak na zemljo, znašel sem se med ranjenci, katere sem v bolnišnici za silo obvezal. O drugih prizorih bi se dalo napisati cele knjige. No, pa vojna je vojna in posebno še, če je take vrste kot sedaj! Ljubljanci imajo na razpolago „kino“, mi smo pa imeli pred sabo pristen original. Želel sem si večkrat, da bi imel slikarski talent, koliko prizorov bi se dalo ovekovečiti na platnu.

Dvanajsti dan po bitki sem bil oddan v zagrebško bolnišnico, kjer smo bili nad vse ljubeznjivo sprejeti. Tu ni bilo opaziti nobene razlike med narodnostjo, pač pa je bilo geslo vsem gospem in gospicam: „Odpri srce, odpri roke.“ Srčna hvala jim na tem mestu za ves trud!

Uničeni angleški vojni parnik.

Der gesunkene englische Überdreadnaught „Andacious“.

Velikanski angleški parnik „Audacious“ prišel je dne 28. ali 29. oktobra ob severnem bregu Irlandske na neko mino in se je potopil. To je v sedanjih vojni najtežja angleška izguba. Potopljeni vojni parnik bil je eden najmodernejših in najmočnejših linijskih parnikov. Zgrajen bil je šele leta 1912 in obsegal 23.400 ton. Parnik imel je močne pancerce in turbinske mašine za 28.000 konjskih moči. Njegova hitrost znašala je 22 morskih milj v uri. Moštva je imel 900.